

**Telšių rajono savivaldybės
EKONOMIKOS IR VERSLO SKATINIMO
PROGRAMOS APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2019 m.
Asignavimų valdytojas	Asignavimų valdytojo kodas
BĮ Telšių rajono savivaldybės administracija	180878299
Degaičių seniūnija	180881466
Gadūnavo seniūnija	180882568
Luokės seniūnija	180882753
Nevarėnų seniūnija	280881990
Ryškėnų seniūnija	180882372
Tryškių seniūnija	180881847
Upynos seniūnija	180882415
Varnių seniūnija	180881651
Viešvėnų seniūnija	280882220
Žarėnų seniūnija	180882034
Telšių miesto seniūnija	180882187

Programos pavadinimas	Ekonomikos ir verslo skatinimo programa	Kodas	5
------------------------------	--	--------------	---

Programos parengimo argumentai			
Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą.			
Ilgalaikis prioritetas (pagal TRSPP*)	Palankios pramonei ir verslui aplinkos kūrimas Kultūros, turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra	Kodas	1 2
Šia programa įgyvendinamas savivaldybės strateginis tikslas:	Didinti rajono ekonominį konkurencingumą	Kodas	01
Programos tikslas	Sudaryti palankias sąlygas investicijoms pritraukti į rajoną ir gyventojų verslumui plėtotis	Kodas	01

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Smulkus ir vidutinis verslas (toliau – SVV) yra vienas pagrindinių variklių. Valstybės parama SVV yra būtina ir labai reikšminga būtiniausiems gebėjimams, kompetencijoms bei motyvacijoms užtikrinti naujam bei esamam verslui išlaikyti.

01 uždavinys. Skatinti smulkaus ir vidutinio verslo kūrimąsi ir plėtrą.

Pagalba naujai besikuriančioms įmonėms

Siekiant sudaryti palankias sąlygas verslo plėtrai, per projekcinę veiklą VŠĮ Telšių apskrities verslo inkubatoriuje SVV subjektams bus teikiamos viešosios paslaugos, tokios kaip informavimo, konsultavimo, mokymo ir kvalifikacijos kėlimo, metodinės, patalpų, įrangos ir technikos nuomos bei kt. Verslo inkubatoriuje SVV subjektams bus suteikiama galimybė bendradarbystės erdvėje, atskirose erdvėse, daugiafunkcėse bendro naudojimo erdvėse lengvatinėmis sąlygomis vystyti verslą, pristatyti veiklos rezultatus. Įvertinant poreikį, tikimasi verslo inkubatoriuje per metus išlaikyti apie 36 įmones (05.01.01.03 priemonė).

Verslumo skatinimas įtraukiant į verslą kūrybinių industrijų atstovus

Siekiant sudaryti sąlygas menininkams kurti ir pristatyti publikai savo darbus, padėti jiems pradėti nuosavą verslą, sudaryti palankesnes sąlygas su menu susijusių verslų plėtrai bei sutelkti įvairių meno šakų menininkus, jų grupes ir su menu susijusius verslus (kūrybinė industrija) plėtojančius asmenis vienoje erdvėje, per projekcinę veiklą VŠĮ Telšių menų inkubatoriuje bus teikiamos lengvatinėmis sąlygomis smulkaus ir vidutinio verslo kūrybinių verslų atstovams patalpų, kompiuterių, įrengimų bei technologijos nuoma. Įvertinant poreikį, tikimasi menų inkubatoriuje per metus sudaryti apie 27 patalpų nuomos sutartis (05.01.01.04 priemonė).

Smulkiojo ir vidutinio verslo bei kaimo plėtros programa

Siekiant sudaryti palankias sąlygas plėtoti ir pradėti verslą naujai įsteigtoms ar jau veikiančioms SVV įmonėms, gerinti ūkininkavimo ir verslo sąlygas Telšių rajono savivaldybėje, 2020 m. planuojama atnaujinti programos nuostatus, kuriuose būtų numatyta verslininkams ir ūkininkams kompensuoti paskolų palūkanos, įmonės įregistravimo, parodų, renginių, konferencijų ir seminarų organizavimo ir juose dalyvavimo, leidinių leidimo, internetinės svetainės bei internetinės parduotuvės sukūrimo, detaliųjų planų rengimo, nuomos išlaidas bei skiriama parama smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams, dalyvaujantiems pagal Vietinio užimtumo iniciatyvų programas. Savivaldybės tarybai patvirtinus minėtus nuostatus, SVV subjektai galėtų teikti paraiškas aukščiau išvardytų priemonių išlaidų kompensavimui gauti (05.01.01.07 priemonė).

Skatinti investicijas plėtojant palankią verslui infrastruktūrą

Siekiant skatinti investicijas plėtojant palankią verslui infrastruktūrą, būtina užtikrinti reikiamos infrastruktūros sukūrimą. Siekiant skatinti miesto gyventojus naudotis elektromobiliais ir užtikrinti sistemingą elektromobilių įkrovimo tinklo plėtrą, Telšių mieste 2020 m. bus baigiamas įgyvendinti projektas „Elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas Telšių mieste“, kuris finansuojamas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis. Projekto įgyvendinimo metu jau įrengtos 2 viešai prieinamos elektromobilių prieigų stotelės Respublikos g. 30 ir Naujojoje g. 5D. 2020 m. bus įrengtas apšvietimas ir kameros (05.01.01.08 priemonė).

2020 m. numatomas įgyvendinti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas projektas „Darnaus judumo priemonių diegimas Telšių mieste“. Projekto įgyvendinimo metu bus sukurta elektroninio bilieto sistema Telšių miesto viešajame transporte, įrengti keleivių laukimo paviljonai, gatvių ir šaligatvių infrastruktūra pritaikyta specialiųjų poreikių turintiems žmonėms. Projekto naudą pajus visuomeninio transporto paslaugas teikiančios įmonės, nes įdiegus e. bilieto sistemą atsiras galimybės automatizuoti procesus bei išnaudoti ir analizuoti kaupiamus duomenis, taip gerinant teikiamų paslaugų kokybę. Telšių mieste bus pagerintos visuomeninio transporto paslaugos neįgaliųjų judėjimui bei pagerinta viešojo transporto infrastruktūra (05.01.01.09 priemonė).

03 uždavinys. Skatinti žemės ūkio subjektus ir prižiūrėti bei modernizuoti melioracijos sistemas.

Igyvendinant uždavinį numatytos priemonės nukreiptos į geresnių sąlygų žemdirbystei, išsaugojant ir padidinant dirvos derlingumą, sudarymą (bus vykdoma nuolatinė melioracijos ir hidrotechnikos įrenginių priežiūra, jų renovacija ir modernizavimas bei atliekami melioracijos sistemų rekonstrukcijos darbai).

2020 metais planuojama įgyvendinti 10 melioracijos statinių rekonstrukcijos projektų:

1. „Telšių rajono Eigirdžių kadastrinės vietovės Jonaičių kaimo žemės dalies melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.32 priemonė);
2. „Telšių rajono Eigirdžių kadastrinės vietovės Laukstėnų kaimo žemės dalies melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.33 priemonė);
3. „Telšių rajono Eigirdžių kadastrinės vietovės Medinių kaimo žemės dalies melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.34 priemonė);
4. „Telšių rajono Ožtakių ir Nevardėnų kadastrinių vietovių Šaltmirių kaimo žemės dalies melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.35 priemonė);
5. „Telšių rajono Janapolės kadastrinės vietovės žemės dalies melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.36 priemonė);
6. „Telšių rajono Dirmeikių kadastrinės vietovės Maldenių ir Užsienių kaimų žemės dalies melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.37 priemonė);
7. „Telšių rajono Pabalvės melioracijos statinių naudotojų asociacijos melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.38 priemonė);
8. „Telšių rajono Slėdų melioracijos statinių naudotojų asociacijos valstybei priklausančių melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.39 priemonė);
9. „Telšių rajono Trimėsėdžio melioracijos statinių naudotojų asociacijos valstybei priklausančių melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.40 priemonė);
10. „Telšių rajono Besčių melioracijos statinių naudotojų asociacijos valstybei priklausančių melioracijos statinių rekonstrukcija“ (05.01.03.41 priemonė).

Igyvendinus projektus bus atnaujinta lauko drenažo inžinerinė infrastruktūra, kas padės išsaugoti dirvožemio kokybę ir pagerins vietovės žemės ūkio ir alternatyvios veiklos sąlygas, lemiančias ekonominius ir socialinius pokyčius, nukreiptus į žemės ūkio gamybos racionalumą bei kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimą, kartu išsaugant ir gausinant kaimo gamtinį, materialųjį paveldą, taip pat apsaugant kaimo gyventojų turtą ir aplinką. Projektų įgyvendinimas leis pritaikyti lauko drenažo sistemas pagal joms keliamus aplinkosauginius reikalavimus. Ypač prisidės prie žemės ūkio valdų infrastruktūros gerinimo, vystant žemės ūkiui būtiną infrastruktūrą. Pagerėjus valdų infrastruktūrai, projektų rezultatai lems asociacijos narių ir aplinkinių žemės ūkio subjektų galimybes veikloje taikyti inovacijas, šiuolaikines veiklos technologijas, konkurencingumo didėjimą. Optimaliai veikiantis žemės ūkio žemės vandens režimas ir kartu taikomos šiuolaikinės veiklos technologijos prisidės prie tvarios veiklos plėtros, aplinkos išsaugojimo, klimato kaitos švelninimo.

Programos tikslas	Skatinti turizmo ir rekreacijos verslą	Kodas	02
01 uždavinys. Vertingiausius gamtos ir kultūros objektus pritaikyti turizmui ir rekreacijai. 2020 m. bus organizuojami Telšių rajono piliakalnių tvarkymo bei priežiūros darbai, vykdomi jų pritaikymo turizmui darbai. Prisdėjimui prie Paplienijos piliakalnio (u.k. 3490) gamtos stichijos padarinių pašalinimo ir pritaikymo turizmui (05.02.01.07 priemonė). 2020 m. bus apdrausti įgyvendinti projektai: „Biržuvėnų dvaro sodybos pritaikymas viešosioms reikmėms“ (05.02.01.01 priemonė), „Biržuvėnų dvaro sodybos ofisinės bei arklidės ir vežiminės restauravimas ir pritaikymas turizmui“ (05.02.01.02 priemonė). 02 uždavinys. Vykdyti aktyvią turizmo produktų ir paslaugų rinkodarą bei plėtoti informacinę-techninę infrastruktūrą. 2020 m. iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bus įgyvendinti projektai „Žemaitijos regiono tradicijų sklaida“ (projekto įgyvendinimo metu bus viešinami Plungės, Telšių ir Kretingos savivaldybių kultūros ir gamtos paveldo objektai, pasitelkiant e.rinkodaros priemones) (05.02.02.03 priemonė) ir „Lietuvos tarpukario (1918–1940) architektūra“ (bus sukurta virtualaus gido mobilioji aplikacija su papildomomis maršruto planavimo, papildytos realybės, GPS funkcijomis bei edukaciniais žaidimais, skirtais vaikų ir jaunimo segmentui, sukurta internetinė svetainė. Siekiant pritraukti tikslinių rinkų (Lietuva, Izraelis, Japonija ir Suomija) turistus, bus sukurti videoklipai, pristatantys Lietuvos tarpukario architektūros objektus bei maršrutą, parengti informaciniai straipsniai, informaciniai skydeliai, kurie bus viešinami Lietuvos ir tikslinių rinkų internetiniuose portaluose, socialiniuose tinkluose bei tinklaraščiuose) (05.02.02.05 priemonė). Telšių rajono savivaldybės administracija dalyvauja partnerio teisėmis. 2020 m. iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bus baigiamas įgyvendinti projektas „Žemaitijos istorinio-religinio kelio sklaida e. rinkodaros priemonėmis“. Šiuo projektu siekiama didinti Telšių rajono kultūros ir gamtos paveldo objektų lankomumą ir žinomumą e. rinkodaros priemonėmis (t. y. bus sukurta internetinė svetainė, mobilioji aplikacija su išplėstąja realybe, taip pat bus sukurta rinkodara socialiniuose tinkluose, turinio rinkodara, reklama elektroniniu paštu, reklama paieškos sistemose, reklama internetiniuose portaluose), patraukliau ir išsamiau pateikti turistinę informaciją bei formuoti patrauklaus turizmui Telšių rajono savivaldybės įvaizdį (05.02.02.04 priemonė). 2020 metais bus finansuojami turizmo sąlygas gerinantys projektai, kurie bus orientuoti į turizmo plėtrą, turizmo informacijos sklaidą, Telšių rajono materialaus kultūros paveldo aktualizavimą bei inovacijas turizmo srityje (02.02.07 priemonė). 2020 m. bus baigiamas įgyvendinti projektas „Baltijos paveldo maršrutai. Paveldo turizmo infrastruktūros plėtra Pietų Baltijos teritorijoje („Baltic Heritage Routes. Development of Heritage Tourism Infrastructure in the South Baltic Area“)“. Telšių rajono savivaldybės administracija dalyvauja partnerio teisėmis. Projekto metu bus identifikuoti ir suformuoti paveldo turizmo maršrutai, jie bus paskelbti tinklalapiuose ir kitose socialinėse priemonėse bei pritaikyti išmaniosioms aplikacijoms. Taip pat bus dalyvaujama įvairiose turizmo parodose ir mugėse, vyks turizmo srityje dirbančių specialistų mokymai. Vyks bendradarbiavimo turizmo srityje plėtra tarp 5 Baltijos šalių (Vokietijos, Danijos, Švedijos, Lenkijos ir Lietuvos) (05.02.02.08 priemonė).			

Programos tikslas	Skatinti užimtumą	Kodas	03
01 uždavinys. Dalyvauti rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones. Užimtumo didinimo programa yra viena iš užimtumo rėmimo priemonių, kuria siekiama sudaryti galimybes tikslinėms asmenų grupėms greičiau integruotis į darbo rinką ir užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų, taip sumažinant nedarbo lygį Telšių rajono savivaldybės teritorijoje. Užimtumo didinimo programą numatyta įgyvendinti pagal 3 veiklas: 1. Individualios pagalbos asmeniui suteikimas siekiant aktyvesnio darbinio užimtumo; 2. Darbinių įgūdžių tobulinimas dalyvaujant bendroje užimtumo rėmimo veikloje; 3. Įgyvendintų europinių projektų tęstinumo užtikrinimas. Programos įgyvendinimo metu planuojama įdarbinti 20 asmenų (05.03.01.01 priemonė).			

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

Verslo kūrimas ir plėtra

Programos įgyvendinimo laikotarpiu turi būti sukurta palanki aplinka verslo plėtrai mieste ir rajone, suformuota bendra verslo paramos projektų administravimo ir verslo plėtros techninės pagalbos ir finansinio rėmimo sistema, kuri skatintų miesto ir rajono gyventojų verslumą, stimuliuotų miesto įmonių skaičiaus ir jų konkurencingumo, veikiančių įmonių specializacijos augimą, skatintų naujų darbo vietų kūrimą, esamų darbo vietų išsaugojimą, užtikrintų verslo vystymosi subalansuotumą, darbo pasidalijimo ir kooperacinių ryšių plėtrą, skatintų naujų produktų kūrimą, produkcijos kokybės augimą, naujų pažangių technologijų diegimą, skatintų įmonių vadovus, vadybininkus ir specialistus kelti kvalifikaciją, didintų darbuotojų profesinį mokymą, sudarytų lygias galimybes verslininkams gauti kokybiškas ir nepriklausomas paslaugas (teorines ir praktines žinias, informaciją, patarimus ir konsultacijas), formuotų teigiamą verslininko įvaizdį.

Turi būti skatinamos investicijos, plėtojant palankią verslo infrastruktūrą. Siekiant skatinti elektromobilių naudojimą, turi būti išvystyta infrastruktūra, kuri būtų patogi ir lengvai pasiekiamą. Elektromobilių įkrovos stotelių infrastruktūra leistų ne tik optimizuoti planuojančių asmenų kelionės laiko sąnaudas, bet ir paskatintų rinktis labiau ekologiškas transporto rūšis.

Atsižvelgiant į patvirtintą Telšių miesto darnaus judumo planą, Telšių mieste būtina modernizuoti susisiekimo sistemą. Siekiant skatinti Telšių miesto ir aplinkinių gyvenviečių gyventojus savo kelionėms rinktis viešąjį transportą, būtina sukurti e. bilieto sistemą Telšių mieste, keleivių informavimo sistemą, įrengti keleivių laukimo paviljonus, pritaikyti gatvių ir šaligatvių infrastruktūrą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms, sukurti keleivių laukimo paviljonų infrastruktūrą. Visa miesto transporto infrastruktūra būtų pritaikyta specialiųjų poreikių turintiems žmonėms.

Žemės ūkio subjektų skatinimas ir priežiūra bei melioracijos sistemų modernizavimas

Programos įgyvendinimo laikotarpiu bus numatytos priemonės į geresnių sąlygų žemdirbystei, išsaugojant ir padidinant dirvos derlingumą, sudarymą (bus vykdoma nuolatinė melioracijos ir hidrotechnikos įrenginių priežiūra, jų renovacija ir modernizavimas bei atliekami melioracijos sistemų rekonstrukcijos darbai). 2020 m. bus įgyvendinta 10 melioracijos statinių ir sausinimo sistemų rekonstrukcijos projektų. Įgyvendinus projektus bus atnaujinta lauko drenažo inžinerinė infrastruktūra, kas padės išsaugoti dirvožemio kokybę ir pagerins vietovės žemės ūkio ir alternatyvios veiklos sąlygas, lemiančias ekonominius ir socialinius pokyčius, nukreiptus į žemės ūkio gamybos racionalumą bei kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimą, kartu išsaugant ir gausinant kaimo gamtinį, materialųjį paveldą, taip pat apsaugant kaimo gyventojų turtą ir aplinką.

Turizmo skatinimas

Programos įgyvendinimo laikotarpiu bus finansuojami gerinančių turizmo sąlygas projektai, kurie bus orientuoti į turizmo plėtrą, turizmo informacijos sklaidą, Telšių rajono materialaus kultūros paveldo aktualizavimą bei inovacijas turizmo srityje. Telšių rajono savivaldybėje bus didinamas turizmo sektoriaus konkurencingumas, naudojant numatytas elektronines rinkodaros priemones. Bus įgyvendinti projektai, kuriuos įgyvendinant e.rinkodaros priemonėmis, bus

viešinami kultūros ir gamtos paveldo objektai, bus sukurti videoklipai, pristatantys Lietuvos tarpukario architektūros objektus bei maršrutą, parengti informaciniai straipsniai, informaciniai skydeliai, ši informacija bus viešinama Lietuvos ir tikslinių rinkų internetiniuose portaluose, socialiniuose tinkluose. Bus identifikuoti ir suformuoti Pietų Baltijos šalių (Vokietijos, Švedijos, Lenkijos ir Lietuvos) paveldo turizmo maršrutai, jie bus paskelbti tinklalapiuose ir kitose socialinėse priemonėse bei pritaikyti išmaniosioms aplikacijoms.

Igyvendinus Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus, padidės informuotumas apie Telšių rajono lankytinas vietas ir objektus, didės apsilankiusių turistų skaičius, suorganizuotų reprezentacinių turų, pažintinių ekskursijų ir jų dalyvių skaičius, parodų skaičius. Išleisti informaciniai leidiniai, sukurtos elektroninės rinkodaros priemonės bei įgyvendinti turizmo sąlygas gerinantys projektai turės įtakos atvykstančių turistų srautų didėjimui ir teikiamų paslaugų kokybės gerinimui.

Kita svarbi informacija

Su programa susijusios **Telšių rajono savivaldybės 2004–2020 m. strateginio plėtros plano** (kodas SPP) priemonės:

Priemonės Nr.	Priemonės pavadinimas	Vykdymo terminas
1.1.1.2.	Skatinti socialiai atsakingą verslą.	2010–2020
1.1.2.1.	Rekonstruoti apleistos teritorijos tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda Telšių mieste infrastruktūrą.	2010–2020
1.1.3.1.	Didinti gyventojų verslumą.	2010–2020
1.1.3.3.	Skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo bei kaimo plėtrą.	2010–2020
1.2.2.1.	Statyti ir renovuoti melioracijos sistemas.	2010–2020
2.1.1.1.	Sukurti prielaidas vystyti turizmo verslą.	2010–2020
2.1.1.2.	Pritaikyti Biržuvėnų dvaro sodybą ir parką poilsiui ir rekreacijai.	2010–2020
2.1.2.1.	Naujų turizmo produktų plėtra (įskaitant regioninio lygio turizmo produktus).	2012–2020
2.1.2.2.	Vykdyti aktyvią turizmo rinkodarą.	2012–2020
2.2.1.1.	Parengti Telšių miesto senamiesčio pristatymo rajono svečiams ir turistams programą.	2011–2020
2.2.1.3.	Išsaugoti ir pritaikyti lankyti kultūros paveldo objektus : - išsaugoti ir pritaikyti lankyti piliakalnių; - restauruoti Telšių ješiboto pastatą.	2010–2020